

Et av de mange navnene som settes på Den hellige ånd i Det nye testamentet er «Sannhetens Ånd». I søndagens tekst sier Jesus at «når sannhetens Ånd kommer, skal han veilede dere til hele sannheten». Da bør ekthet og ærlighet være et viktig kriterium for å avgjøre om Guds Ånd er til stede.

22. april i år publiserte Levi Fragell et innlegg på verdidebatt.no med tittelen «Det karismatiske bedrag». Her

beskriver han blant annet sin egen erfaring av tungetale og åndsdråp: «Jeg la meg på kne, fokuserte på Den hellige ånd og sa noe slikt som balivada salokondi sivitaidi balusagoni taduvala,

Sannhetens ånd

hosianna, halleluja. Jeg gjentok disse og lignende ord, inntil jeg kjente en varme spre seg i kroppen, slett ingen ekstase, men en tilfreds lettelse. Jeg hadde solgt min sjel. Igjen.» For Levi Fragell er dette en utlevering av egen uærlighet, men også et generelt oppgjør med den uærligheten som grep om seg i et miljø der en bestemt åndsopplevelse ble gitt en status som etter hans mening skapte både tapere

og falskspillere. Listen kan være lang over tilsvarende spill for galleriet, fra gullstov som daler ned fra himmelen til bein som vokser seg like lange i rekordfart. Verden vil bedras, og vi med den.

Men Guds Ånd trives dårlig der predikanter promoterer, mirakler markedsføres, folk forledes og følelser fakes. Sannhet er et grunnbegrep i Det nye testamentet. Det er ikke et begrep som bare betegner det objektive, men

også det personlige. «Du gleder deg over sannhet i mitt indre», skriver forfatteren av Salme 51. Derfor er hykleriet troens motsetning. Sannheten setter fri, mens hykleriet skjuler virkeligheten og holder oss fanget.

I teksten beskrives også Åndens hovedoppgave: «Han skal herliggjøre meg». Det sies at Den hellige ånd er en blyg person. Han søker ikke oppmerksomhet om seg selv. Hans oppgave er å

peke på Jesus. Et kjennetegn på Åndens tilstedeværelse er at Jesus blir tydelig. Åndens tilstedeværelse handler ikke om store følelser, ekstraordinære opplevelser eller overnaturlige hendelser. Som oftest er det mye mer jordnært. Når du gjennomskuer deg selv, er ærlig om nederlag og svik, og samtidig ser at Jesus døde for akkurat dine synder; da er Ånden til stede. Da skjer frigjøringen. Da herliggjøres Jesus.



Per Eriksen
Pastor i Fredrikstad frikirke
Teksten: Joh 16, 12-15

Barmhjertige Gud, du som lovt å aldri forlate oss, vi ber deg: send oss din Ånd til trøst så vi kan lære å kjenne sannheten og bygge din kirke på evangeliet om Jesus Kristus, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet. Amen.

Arvelig belastet

Kan man arve et ansvar? Thomas DeWolf stilte seg det spørsmålet da han fant ut at forfedrene var USAs mest suksessfulle slaveeiere.



FØR SØNDAGEN

Hver uke lager vi journalistikk med utgangspunkt i et tema eller ord fra søndagens bibeltekst.

«Alt det som min far har er mitt», sier Jesus i søndagens bibeltekst. Men hva om det du arver er mer enn penger?

Illustrasjon: Ørjan Jensen

Ingrid Hovda Storaas
ingridhs@vl.no

Sommeren 2001 la den da 47 år gamle amerikaneren ut på en reise sammen med ni fjerne slektninger. Ingen av dem ante hva de ville finne, eller hvilke følelser som ville dukke opp langs ruten de hadde valgt seg: Avreise fra Rhode Island i USA, videre til Ghana i Afrika, så mot Cuba og tilbake igjen.

Bare måneder før de skulle reise, oppdaget Thomas DeWolf og familiemedlemmene hemmeligheten: De stammet direkte fra USAs aller mest suksessfulle slavehandlere, ansvarlige for å frakte minst 10.000 slaver fra Afrika til USA. Ruten de la ut på, var den samme deres forfedre hadde lagt ut på, men da med slaver i lasten.

Skammen. For Thomas DeWolf var oppdagelsen sjokkerende.

– Det er skremmende å finne ut av at man er direkte linket til noe så grusomt. Jeg følte skam, noe jeg mener er naturlig. Likevel tror jeg de fleste av oss, om vi har mot til å titte, finner både helter og hestetøyver i slektslinjen, sier han.

Etter reisen skrev han boka *Inheriting the trade* fra møtet med sin families fortid. De siste ti årene har han reist USA rundt for å holde foredrag om fortiden: Han mener han har arvet et ansvar for at noe liknende ikke skal skje igjen. Nå er han ute med en ny bok om hvordan gamle sår kan gro, kalt

Gather our paths.

– Jeg føler meg ikke direkte ansvarlig for det mine forfedre gjorde. Jeg var ikke der, jeg gjorde det ikke. Likevel bør jeg tenke gjennom hvilke fordeler jeg har på grunn av at min stamfar James DeWolf gjorde som han gjorde. Da han døde i 1837, var det som USAs nest rikeste mann.

Arveansvaret. Forrige lørdag skrev vi om tysk botsarbeid i Norge. Om 20 år gamle Fabien Franz-Gerstein som jobber gratis i ett år i en barnehage i Alta. Bestefaren var soldat på Østfronten, og på spørsmål om han soner for ham, svarer Franz-Gerstein:

– På en måte. Jeg tar i alle fall ansvar for det en annen generasjon har gjort. Ansvar betyr ifølge språkrådets ordbok å ha en moralsk, økonomisk eller



Sommeren 2001 la Thomas DeWolf (med hatt) ut på en reise sammen med ni fjerne slektninger. Ruten fra Rhode Island i USA, videre til Ghana i Afrika, så mot Cuba og tilbake igjen var den samme deres forfedre, og deres slaver, hadde lagt ut på. Foto: Elly Hale

juridisk forpliktelse til å stå til rette for noe. Et ansvar kan for eksempel hvile tungt på ens skuldre, står det. Men kan man arve det?

I utgangspunktet ikke, ifølge filosofiprofessor Lars Fredrik Svendsen ved Universitetet i Bergen. Likevel gjør mennesker det hele tiden – på godt og vondt.

Familien betyr noe. For selv om dagens generasjon ikke kan lastes for forfedrenes oppfatninger og handlinger, er familietilknytning en viktig del av vår identitet, mener filosofen. Og det gjelder like mye når forfedrene har gjort noe dårlig som noe bra:

– Hadde din bestefar vunnet tre nobelpriser, ville dette selvsagt gitt deg en stolthet. Du er tilknyttet ham gjennom din familie. Det samme vil også gjelde for en som har forfedre som har gjort noe forferdelig, sier han.

Man kan også dermed bli nødt til å stå til rette for foreldre eller besteforeldres ugjerninger, slik Thomas DeWolf tenker at han gjør.

– La oss si at foreldrene dine er blitt rike på grunn av jødisk eiendom som ble konfiskert under jødeforfølgelsen, og at du arver dem. Da nyter du godt av deres ugjerninger, og med det følger et ansvar, sier filosofen.

Den personlige linken. Også professor David Miller ved Universitetet Nuffield i Oxford, mener ideen om arvet ansvar har noe for seg. Han har

skrevet flere bøker om temaet, og tror følelsen av å ha arvet et ansvar er sterkere når det er en direkte personlig link mellom den som har gjort noe galt i tidligere tider, og den som lever i dag.

– Noen får vite spesifikt hva deres forfedre har vært med på. Da er det lettere å si unnskyld på vegne av denne personen istedenfor på vegne av hele din nasjon, sier han.

Selv om man da ikke har skyld, kan man for eksempel arve ansvaret for å gjøre galt riktig, komme med en beklagelse på vegne av tidligere generasjoner, eller ved finansiell godtgjørelse, mener Miller.

Sår i arv. Thomas DeWolf tror han føler et sterkere behov for å unnskyld slaveriet siden han har en direkte link til en rik slaveeier. Likevel mener han at ansvaret er delt mellom alle de som i dag nyter godt av gamle synder.

Og på sin reise langs ruten til både foreldrene, og slavene de tok med seg, lærte han at det er mer enn ansvarsfølelse som går i arv fra generasjon til generasjon. Også sår kan gå i arv, erfarte han.

– En lærer vi møtte i Ghana beskrev slaveri som et åpent sår mennesker fortsatt døde av. Jeg håper at folk kan bli inspirert av min reise, til å jobbe for å anerkjenne historien sin og prøve å lege traumatiske sår istedenfor å bare overføre dem til neste generasjon, sier han.

TEKSTEN

Joh 16,12-15

PREKENTEKSTEN

Ennå har jeg mye å si dere, men dere kan ikke bære det nå. Men når sannhetens Ånd kommer, skal han veilede dere til hele sannheten. For han skal ikke tale ut fra seg selv, men si det han hører, og gjøre kjent for dere det som skal

komme. Han skal herliggjøre meg, for han skal ta av det som er mitt, og forkynde det for dere. **Alt det som min Far har, er mitt.** Derfor sa jeg at han skal ta av det som er mitt, og forkynde det for dere.

1 Kong 19,3b-13

Da ble Elia redd og skyndte seg av sted for å berge livet. Han kom til Beer-Sjeba, som ligger i Juda. Der lot han tjenestegutten sin bli igjen. Selv gikk han en dagsreise ut i ørkenen. Han kom til en gyvelbusk, satte seg under den og ba om å få dø. «Nå er det nok, Herre!» sa han. «Ta mitt liv! For jeg er ikke bedre enn fedrene mine.»

Så la han seg ned og sovnet under gyvelbusken. I det samme rørte en engel ved ham og sa: «Stå opp og spis!» Og da han så seg om, fikk han øye på en brødleiv, bakt på glødende steiner, og en krukke med vann ved hodet sitt. Han spiste og drakk og la seg igjen. Men Herrens engel kom en gang til, rørte ved ham og sa: «Stå opp og spis! Ellers blir veien for lang for deg.» Da sto han opp og spiste og drakk. Og styrket av maten gikk han forti dager og forti netter til han kom til Guds fjell, Horeb. Der gikk han inn i en hule og

sov der om natten.

Da kom Herrens ord til ham, og det lød så: «Hvorfor er du her, Elia?» Han svarte: «Jeg har vist brennende iver for Herren, hærskares Gud. For israelittene har forlatt din pakt, dine alter har de revet ned, og dine profeter har de drept med sverd. Jeg er den eneste som er igjen, og nå står de meg etter livet.» Da sa Herren: «Gå ut og still deg opp på fjellet for Herrens ansikt, så vil Herren gå forbi!» Foran Herren kom en stor og sterk storm som kløvde fjell og knuste klipper, men Herren var ikke i stormen. Etter stormen kom et jordskjelv, men Herren var ikke i jordskjelvet. Etter jordskjelvet en ild, men Herren var ikke i ilden. Etter ilden – lyden av skjor stillhet. Da Elia hørte den, dro han kappen for ansiktet, gikk ut og stilte seg i huleåpningen.

Da lød det en stemme som sa: «Hvorfor er du her, Elia?»

Slik lyder Herrens ord.

ANDRE LESETEKST: 1 Joh 5,6-12